

BELEIDSNOTA

Etnisch-Culturele Minderheden

**Ingediend door mevrouw Brigitte GROUWELS,
Collegelid bevoegd voor Welzijn, Gezondheid en Ambtenarenzaken**

APRIL 2005

INLEIDING

PROLOOG – NAAR EEN GECOÖRDINEERD MINDERHEDENBELEIDSPAN

DEEL I – HET CATEGORIAAL DIVERSITEITSBELEID VAN DE VGC

1. Samenlevingsinitiatieven
2. Specifieke doelgroepen
3. Occasionele projecten
4. Federaal Impulsfonds voor het Migrantenbeleid
5. Specifieke aandachtspunten
 - Allochtone ouderen
 - Interreligieuze en levensbeschouwelijke dialoog
6. Andere initiatieven
 - Kleurrijk Brusselprijs
 - Samen Denken over Samen Leven
 - Taalstimulering bij allochtonen
 - Vormingsinitiatieven voor allochtonen
 - Vrijwilligerswerk

DEEL II – HET INBURGERINGSBELEID VAN DE VGC

DEEL III – PARTNERS VAN HET BELEID

1. Partners op basis van het Minderhedendecreet
 - Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel
 - Forum van Etnisch-Culturele Minderheden – Brussels Platform
 - Aanvullend beleid
2. Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers
3. Verenigingen van etnisch-culturele minderheden (zelforganisaties)
4. Andere partners

INLEIDING

Kleurrijk Brussel

*Je auto een Japanner, je pizza Italiaans, je koffie Braziliaans, je shampoo Engels,
je vakantie Turks, je schrift Latijns, je cijfers Arabisch ...
En je buurman maar een buitenlander.*

Bron: The Body Shop

In de straten van Brussel beweegt de meest dynamische en meest kleurrijke samenleving van Vlaanderen. Deze enorme variëteit aan groepen en individuen, elk met een eigen manier van leven, betekent een **enorme rijkdom**, maar is **geen vanzelfsprekendheid**. In de realiteit ontstaan er vaak problemen op het vlak van ongelijke kansen, uitsluiting en racisme, maar ook op het vlak van integratie, leefbare en veilige buurten.

Het is de **gezamenlijke uitdaging** van autochtonen en allochtonen, van overheid en burger **om van kleurrijk Brussel een succes te maken**. De multiculturele samenleving is als een onvoltooid schilderij: met een diversiteit aan materialen en vanuit een verschillende achtergrond, schildert iedereen zijn bijdrage op het doek dat Brussel heet. En juist die bijdrage maakt het doek uniek.

De mooiste kleuren ontstaan door vermenging van verschillende basiskleuren. Zelfs het meest eenvoudige schilderij is meer dan alleen een wit doek. Een interculturele wijze van samenleven vergt een samenleving waar mensen kansen krijgen en niet uitgesloten worden van het culturele, politieke, sociale en economisch leven. De ondergrond voor dit schilderij bestaat uit twee essentiële elementen, namelijk **respect**, respect voor zichzelf, voor de ander en voor de fundamentele beginselen van onze samenleving. En **gelijke kansen**, want nog steeds vertrekken een aantal groepen vanuit een ongelijke startpositie.

PROLOOG – NAAR EEN GECOÖRDINEERD MINDERHEDENBELEIDSPLAN

In haar minderhedenbeleid wil de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) streven naar een succesvolle interculturele samenleving. Dit is geen samenleving waarin bevolkingsgroepen zich uitsluitend organiseren op basis van etnisch-culturele achtergrond, geen samenleving waarin bepaalde groepen worden uitgesloten van het culturele, politieke, sociale en economische leven, maar wel een **gedeelde samenleving** die samen wordt opgebouwd door mensen vanuit verschillende achtergronden. Basisvoorwaarde daarbij is een respectvolle benadering voor en door de verschillende bevolkingsgroepen. Alle mensen die deel uitmaken van de samenleving moeten gelijke kansen krijgen en geven. Om een samen-leven in diversiteit mogelijk te maken moet men respect hebben voor een aantal basisrechten zoals het respect voor de democratie, de gelijkwaardigheid en geaardheid van ieder individu, de gelijkheid tussen man en vrouw, ...

Belangrijk is ook dat etnisch-culturele minderheden niet benaderd worden als behorende tot een kansarme of achtergestelde groep, maar dat iedereen wordt aangesproken op zijn of haar verantwoordelijkheid en capaciteiten. Een **emancipatorisch model**, waarbij het denken en handelen vanuit eigen kracht ('empowerment') wordt bevorderd, staat centraal. Het ondersteunen en stimuleren van individuen en groepen om zelf meer verantwoordelijkheid op te nemen en actief te participeren aan de verbetering van een kwaliteitsvolle levenssituatie leidt tot de beste resultaten.

Het is binnen deze algemene visie dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) haar minderhedenbeleid in Brussel wil uitvoeren. Binnen het kader van het **Zomerakkoord** werden overigens al enkele opties genomen inzake deze uitvoering:

- een **degelijk en gecoördineerd minderhedenbeleidsplan**, gefundeerd op een inclusieve en integrale aanpak over de verschillende beleidsdomeinen heen en met concrete en meetbare resultaten;
- **afstemming van de reguliere beleidsinstrumenten en –initiatieven** op deze geïntegreerde aanpak en het toegankelijk maken van de instrumenten en initiatieven voor specifieke doelgroepen;
- **evaluatie en bijsturing van de samenlevingsinitiatieven**, uitklaring van de rol van de zelforganisaties, streven naar een sterkere verankering van deze Nederlandstalige netwerken, stimuleren van onderlinge samenwerking;
- verdere uitbouw van het Interreligieus en Levensbeschouwelijk Platform 'Hoopvol Brussel/Bruxelles Espérance'.

Het is geen toeval dat in het Zomerakkoord een duidelijk **engagement** aangegaan wordt inzake de opmaak van een minderhedenbeleidsplan. Een **eigen Brussels minderhedenbeleid** heeft nood aan een langetermijnvisie, die vertaald wordt in strategische en operationele doelstellingen met duidelijk meetbare resultaten. In de komende maanden wordt werk gemaakt van een transversaal minderhedenbeleidsplan dat gevoed wordt vanuit alle actoren.

Enerzijds is een actieve participatie van de doelgroep en het werkveld bij de opmaak en de uitvoering van het minderhedenbeleidsplan noodzakelijk opdat het beleidsplan zijn doelstelling niet zou voorbijgaan. Anderzijds wordt een integrale en gecoördineerde aanpak vanuit de verschillende beleidsdomeinen binnen de Vlaamse Gemeenschapscommissie vooropgesteld. Het minderhedenbeleidsplan wordt daarnaast ook uitgewerkt in relatie met andere overheden. Zo wil de VGC zich onder andere inschrijven in het globale minderhedenbeleid van de Vlaamse

gemeenschap.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie erkent **Vlaanderen** in deze als een belangrijke **spil en partner**. Het Minderhedendecreet en het Inburgeringsdecreet vormen hierbij het regelgevend kader. Het 'Strategisch Plan Minderheden' dat door de vorige Vlaamse regering goedgekeurd werd op 26 maart 2004 en het nieuwe Vlaamse regeerakkoord tekenen de beleidskeuzes uit. Het erkennen van diversiteit als onomkeerbare realiteit en het daaraan koppelen van acties ter bevordering van de zelfredzaamheid, participatie en emancipatie van allochtonen en minderheidsgroepen vormt hierbij de leidraad.

Vlaanderen erkent de Vlaamse Gemeenschapscommissie als de bevoorrechte partner bij de ontwikkeling en implementatie van het Vlaams beleid in Brussel (cfr. het Vlaams regeerakkoord). Het moet onze ambitie zijn om de Vlaamse decreten en beleidskeuzes inzake minderheden en inburgering maximaal toepasbaar te maken in Brussel. Daar staat tegenover dat de specifieke Brusselse situatie een eigen aanvullend beleid vereist inzake diversiteit en minderheden.

Naast het voeren van een extern beleid wil de Vlaamse Gemeenschapscommissie ook in haar intern beleid kleur bekennen: interculturaliteit moet deel uitmaken van de bedrijfscultuur en een reflex worden binnen de organisatie. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) tracht op vele wijzen aan de bevolking en aan haar werknemers duidelijk te maken dat de organisatie staat voor non-discriminatie, openheid en klantvriendelijk onthaal voor allen die op de organisatie een beroep wensen te doen of die gebruik willen maken van diensten die door de organisatie gesubsidieerd worden. Dit vertaalt zich ook in het gevoerde personeelsbeleid van de VGC.

Concrete actie:

- Opmaak van een transversaal minderhedenbeleidsplan over de beleidsdomeinen heen, met medewerking vanuit het middenveld.

DEEL I. HET CATEGORIAAL DIVERSITEITSBELEID VAN DE VGC

De Vlaamse decretale regelgeving en beleidsuitvoering geldt als referentiekader voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Artikel 19§1 van het decreet inzake het Vlaams beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden van 28 april 1998, kortweg Minderhedendecreet, stelt dat het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad als een provincie wordt beschouwd. De VGC neemt alle opdrachten die in deze regelgeving aan de provincie en/of gemeenten gegeven worden. Gezien de specifieke Brusselse context ontwikkelt ze daarnaast ook eigen instrumenten en aandachtspunten. De Vlaamse Gemeenschapscommissie onderhoudt tevens contacten met diverse partners op het Brusselse werkveld.

1. Samenlevingsinitiatieven

De samenlevingsinitiatieven zijn opgestart op basis van verordening 94/06 van 1994. Aan de basis van deze verordening ligt de wil om de integratie, de participatie en de emancipatie van de Brusselaars van buitenlandse oorsprong in de Vlaamse Gemeenschap te Brussel maximaal te stimuleren. Het voorwaardenkader voor erkenning en subsidiëring van de initiatieven wordt jaarlijks bekend gemaakt via een omzendbrief. Het is de doelstelling met de projecten een zichtbare en resultaatgerichte bijdragen leveren aan het harmonieus samenleven van autochtone en allochtone stadsbewoners. De initiatieven vallen onder de noemer 'projecten' en hebben geenszins de bedoeling structurele werkingen te financieren. In 2004 werd een evaluatieonderzoek uitgevoerd dat geleid heeft tot een aantal beleidsaanbevelingen, die vertaald worden in hierna vermelde concrete acties.

Concrete acties:

- **Duidelijke evaluatie en definiëring van de samenlevingsinitiatieven via gestructureerd overleg binnen beleid en administratie, inbedding in het bredere beleid van de VGC;**
- **Erkenning van de projecten op driejaarlijkse termijn met duidelijk meetbare resultaten;**
- **Goede ondersteuning en monitoring vanuit de VGC.**

2. Specifieke doelgroepen

Naast initiatieven gericht op het samenleven van autochtonen en allochtonen geeft de VGC ook subsidies voor specifieke doelgroepen, zowel voor algemene werking als voor projecten. Momenteel financiert de VGC onder deze noemer onder andere initiatieven voor interculturele taalbemiddeling, slachtoffers van mensenhandel, ...

Concrete actie:

- **Ten einde te komen tot een meer doelgericht en transparent beleid inzake ondersteuning van specifieke doelgroepen zal er een herdefiniëring en heroriëntatie noodzakelijk zijn.**

3. Occasionele projecten

De Vlaamse Gemeenschapscommissie kan het als haar sterkte beschouwen ook plaats te bieden aan innovatieve experimentele projecten. Initiatiefnemers van kortlopende projecten kunnen rekenen op een subsidie vanuit de VGC, binnen de begrotingsgrenzen. Net als bij de samenlevingsinitiatieven hecht de VGC ook hier veel belang aan duidelijk meetbare resultaten en een degelijke evaluatie.

Concrete actie:

- **Waardevolle en of vernieuwende kortlopende projecten zullen verder ondersteund worden.**

4. Federaal Impulsfonds voor het Migrantenbeleid

In 1991 werd het Federaal Impulsfonds voor Migrantenbeleid opgericht met als doel steun aan projecten die een gunstig kader bieden voor de maatschappelijke integratie van personen van vreemde oorsprong, de preventie van discriminatie en de interculturele dialoog. Het eerste decennium bestond de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) uit het adviseren van de verschillende Nederlandstalige Brusselprojecten. In 2004 werd de procedure herwerkt waardoor de VGC voor Brussel (evenals Antwerpen en Gent) eigen prioriteiten kon afbakenen binnen de prioriteiten van het Federaal Impulsfonds. Daarenboven brengt de VGC vanaf 2004 een bindend advies uit over de ingediende projecten en worden de weerhouden projecten door de VGC opgevolgd. Hierdoor kunnen de projecten van het Federaal Impulsfonds veel beter aansluiten op het reguliere beleid van de VGC.

Concrete acties:

- **Jaarlijkse toetsing van de prioriteiten van het Federaal Impulsfonds aan het minderhedenbeleidsplan;**
- **Opvolging en evaluatie van de projecten;**
- **Meer input in het bepalen van de Vlaamse beleidslijnen (via overleg met de Vlaamse Gemeenschap), zodat maximaal rekening kan worden gehouden met de specifieke Brusselse situatie.**

5. Specifieke aandachtspunten

Allochtone ouderen

Door de vergrijzing neemt de zorgvraag bij de groep allochtone ouderen toe. Met name in de grote en middelgrote steden groeit de zorgvraag van de eerste generatie allochtone ouderen. Nogal wat allochtone ouderen komen uit samenlevingsvormen waar vrijwel uitsluitend sprake is van informele zorg (kinderen, familieleden, e.d.). Die zorg is gebaseerd op wederzijdse sociale verbondenheid en sociale verplichtingen in de familie. Ouderen hebben vaak een gevoel van ontworteling wanneer zij terecht komen in een voorziening die niet is aangepast aan hun leefwereld en cultuur – religieuze achtergrond. Om de voorzieningen hierop voor te bereiden is het noodzakelijk dat de zorgberoepen ook hiervoor opgeleid worden.

Allochtone ouderen zijn niet of onvoldoende vertrouwd met het reguliere aanbod in de welzijns- en gezondheidszorg. Bovendien zijn de reguliere welzijns- en gezondheidsvoorzieningen zich in het algemeen weinig bewust van de vragen en noden die bij deze doelgroep leven. De initiatieven die verschillende voorzieningen nemen om hieraan te verhelpen blijven vaak gefragmenteerde acties. Vanuit deze vaststellingen en met de bedoeling deze thematiek meer systematisch en structureel aan te pakken, hebben verschillende organisaties zich een aantal jaren geleden spontaan verenigd in een samenwerkingsverband 'Overlegplatform Allochtone Ouderen' (Ovallo). Het gaat hierbij onder meer om zelforganisaties en organisaties uit de sector etnisch-culturele minderheden (zoals de vzw's Link-Brussel, Almanar, RIC Foyer, e.a.), maar ook om organisaties uit de welzijns- en gezondheidssectoren (zoals de vzw's Familiehulp, verschillende lokale dienstencentra, de Brusselse Welzijns- en gezondheidsRaad, e.a.).

Ovallo wil op deze noden een antwoord bieden:

- allochtone senioren op een actieve manier kennis laten maken met het voorzieningenaanbod en de toegankelijkheid ervan te bevorderen;
- werken aan vernieuwende methodieken specifiek naar allochtone senioren toe;
- een signaal- en adviesfunctie naar het beleid vervullen;
- voorzieningen te ondersteunen en te stimuleren in hun actieve openheid.
- tegemoetkoming aan cultuur-religieuze noden en wensen van allochtone ouderen in de zorgverlening en in het organiseren van de activiteiten.

Concrete acties:

- **Verder ondersteunen van 'Overlegplatform Allochtone Ouderen' (Ovallo);**
- **Stimuleren van de thuiszorg voor allochtone ouderen;**
- **Opzetten van een specifieke campagne voor allochtone ouderen in verband met de mogelijkheden en de dienstverlening van thuiszorg;**
- **Toeleiding van allochtone organisaties en allochtonen naar de reguliere gezondheidszorg en omgekeerd;**
- **Aandacht voor culturele diversiteit in de ouderenvoorzieningen en opleidingen voor beroepen in de zorgsector.**

Interreligieuze en levensbeschouwelijke dialoog

Zowat 45% van de Brusselse bevolking is van vreemde origine. De minderheden in Brussel vormen de meerderheid. Brussel is een actieve samenleving waar verschillende culturen, religieuze en levensbeschouwelijke overtuigingen met elkaar geconfronteerd worden. Initiatieven ter bevordering van interreligieuze dialoog, zoals bijvoorbeeld 'Hoopvol Brussel/Bruxelles Espérance' dragen bij tot een samenleving waar mensen niet naast elkaar maar met elkaar leven. Interculturele en interreligieuze communicatie is immers een bindmiddel tussen verschillende religieuze en levensbeschouwelijke gemeenschappen. Anderzijds verhoogt het de solidariteit en bevordert de verdraagzaamheid tussen de mensen.

Concrete acties:

- **Ondersteuning van initiatieven inzake interreligieuze en levensbeschouwelijke dialoog.**

6. Andere initiatieven

Kleurrijk Brusselprijs

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) reikt jaarlijks een Kleurrijk Brusselprijs uit. Tegelijkertijd wordt ook een Ambassadeur van de Verdraagzaamheid genomineerd. De VGC wil met deze prijs een krachtig signaal geven vanuit het beleid. De genomineerden moeten voldoen aan slecht één vereiste: zich actief inzetten voor het bevorderen van verdraagzaamheid en samenleven-in-diversiteit. De wijze waarop dit concreet wordt ingevuld door de genomineerde kan variëren.

Nu reeds gedurende enkele jaren de Kleurrijk Brusselprijs wordt uitgereikt, is het concept wellicht voor enige heroriëntatie vatbaar. De VGC wil in de toekomst de visibiliteit en bekendheid van de Prijs verhogen en de draagwijdte verbreden.

Concrete acties:

- **Werken aan een grotere naambekendheid voor het initiatief;**
- **Verhogen van de visibiliteit tijdens de uitreiking;**
- **Verhogen van de visibiliteit achteraf door acties in samenwerking met de genomineerden na de uitreiking van de prijs.**

Samen Denken over Samen Leven

Er zal gezocht worden naar creatieve en constructieve formules om het ruime middenveld van autochtonen en allochtonen te betrekken in een gemeenschappelijke denkoefening over het Samen Leven in Brussel. Een stedelijke aanpak, waarbij men zich niet louter beperkt tot de eigen taken en ook hefboomen creëert ten opzichte van andere overheden moet voorop staan.

Taalstimulering bij allochtonen

De Vlaamse Gemeenschapscommissie beschouwt het bevorderen van Nederlandse taalvaardigheid als een essentieel onderdeel van een efficiënt minderhedenbeleid. Kennis van de Nederlandse taal kan leiden tot betere tewerkstellingskansen en een beter maatschappelijk functioneren. Bovendien is het aanleren van het Nederlands erg belangrijk met het oog op opvoeding en onderwijs van kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Binnen de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voert het beleidsdomein Onderwijs een actief beleid inzake taalbevordering en taalstimulering. Ze zorgt onder andere voor doorstroming van verenigingen en individuen naar het Huis van het Nederlands. De dienst Etnisch-culturele minderheden wenst een aanvullend beleid inzake taalbevordering te voeren, met name gericht op taalbevordering en – verwerving in de vrije tijd. Daartoe richt zij zich tot anderstalig volwassenen die Nederlands volgen of hebben gevolgd en hun kennis willen aanscherpen vanuit de praktijk én tot anderstaligen die al een zekere kennis van het Nederlands verworven hebben, maar niet genoeg de kans krijgen om deze kennis in de praktijk te brengen.

Concrete actie:

- **Ondersteuning van taalstimulerende initiatieven in de vrije tijd.**

Vormingsinitiatieven voor allochtonen

Net zoals de Vlaamse overheid wil ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) de nadruk leggen op het versterken van de stem van achtergestelde groepen met het oog op een verhoogde betrokkenheid van deze mensen in de samenleving. De VGC wenst allochtonen aan te moedigen en te ondersteunen in hun streven naar ontplooiing en participatie. Opleiding en vorming, aangepast aan de noden van de doelgroep, zijn een essentiële stap in de richting van emancipatie en actief burgerschap. De VGC wil vormingskansen blijven bieden, zodat zoveel mogelijk vertegenwoordigers van etnisch-culturele gemeenschappen kunnen uitgroeien tot voorbeeldfiguren voor hun achterban. Daartoe zal zij samenwerken met instellingen die over de nodige expertise en know-how beschikken.

Concrete acties:

- **De bestaande initiatieven worden verder ondersteund;**
- **Nieuwe vormingsmogelijkheden worden gestimuleerd, zoals bijvoorbeeld de uitbouw van een aangepaste communicatie naar allochtonen.**

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is één van de manieren waarop mensen van alle nationaliteiten, godsdiensten, socio-economische achtergronden en leeftijden een bijdrage kunnen leveren aan positieve veranderingen binnen de maatschappij waar zij deel van uitmaken. Doorheen vrijwilligerswerk kunnen mensen vaardigheden zoals leiderschap, communicatie en organisatorische talenten verwerven. Vrijwilligerswerk betekent een toegevoegde waarde bij het professionele aanbod en is ook een indicator voor het sociaal voelen in deze samenleving.

Vzw Het Punt vormt een kruispunt van informatie – en ervaringsuitwisseling voor vrijwilligerswerk in Brussel, het fungeert als aanspreekpunt voor vrijwilligersorganisaties en overheden en verzorgt promotie en sensibilisering van het vrijwilligerswerk. Zij onderkennen het belang van vrijwilligerswerk als hefboom om te integreren in deze maatschappij, maar stuiten in hun werving op taalgerelateerde hindernissen.

De Brusselse volkshogeschool, Citizenne, werkt samen met het Punt aan het organiseren van vorming naar allochtone burgers toe. Citizenne sluit hiertoe samenwerkingsverbanden met onder andere gemeenschapscentra, zelforganisaties, het Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers, ... Het Punt poogt ook meer Vlamingen warm te maken voor een engagement in het Brusselse, ondermeer voor de Babbelut-werking (die erop gericht is Nederlands te leren op een ongedwongen, niet-schoolse manier).

Concrete acties:

- **Onderzoeken van de mogelijkheid om bestaande vrijwilligerswerkingen aan te zetten tot het werven van allochtonen, en omgekeerd: onderzoek naar de mogelijkheid om allochtonen aan te zetten tot vrijwilligerswerk;**
- **Het toeleiden van nieuwkomers naar vrijwilligerswerk.**

DEEL II. HET INBURGERINGSBELEID VAN DE VGC

Migratie is geen nieuw, en evenmin een tijdelijk verschijnsel. Het is een blijvend gegeven, zij het weliswaar dat de migratie, sedert de 'migratiestop' van 1974, een ander karakter heeft gekregen. De vreemdelingen van buiten de Europese Unie kunnen nog maar voor zeer beperkte motieven naar ons land migreren en zijn aan strenge voorwaarden onderworpen: arbeidsmigratie is nog slechts in uitzonderlijke gevallen mogelijk en is meestal enkel toegestaan voor hooggekwalificeerd personeel. De twee belangrijkste migratiegronden vandaag zijn: gezinshervorming en -hereniging enerzijds en de asielaanvraag anderzijds. De huidige migratie naar België is bijgevolg hoofdzakelijk een volg- (huwelijks) en asielmigratie.

Het inburgeringsdecreet van 28 februari 2003 voorziet in een onthaalprogramma, teneinde het integratieproces van nieuwkomers in de Belgische samenleving te stimuleren. Het onthaalprogramma heeft als doel de zelfredzaamheid van de nieuwkomer te verhogen, en aldus zijn levenskwaliteit te verbeteren.

Het inburgeringsdecreet stelde eveneens dat in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad slechts één onthaalbureau mocht functioneren en dus beide bestaande onthaalbureaus en hun onthaalantenne dienden op te gaan in één overkoepelend kader. De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) kreeg hierbij de regiefunctie en de eindverantwoordelijkheid toegewezen. Binnen de VGC werd inburgering een transversale bevoegdheid.

Op 6 februari 2004 werd de vzw Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers opgericht. De bestaande onthaalbureaus werden in deze structuur ondergebracht en de werking startte vanaf 1 april 2004. BON vzw overkoepelt drie vestigingsplaatsen: één te Sint-Jans-Molenbeek (vroeger Compas), één te Brussel-Stad (vroeger Tracé) en tenslotte één in Sint-Joost-ten-Node (vroeger Oniko). De doelgroep van het inburgeringsbeleid bestaat uit meerderjarige vreemdelingen die in het rijksregister (bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister) werden ingeschreven en die zicht hebben op een langdurig verblijf in België. De nieuwkomer mag maximaal één jaar geleden in de gemeente van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of Vlaanderen ingeschreven zijn. Bovendien moeten zij in een Brusselse gemeente wonen .

Meer bepaald gaat het om:

- asielzoekers van wie de aanvraag ontvankelijk werd verklaard;
- erkende vluchtelingen;
- gezinsvormers of gezinsherenigers;
- vreemdelingen van wie het verblijf tijdelijk of definitief geregulariseerd is;
- slachtoffers van mensenhandel;
- mensen die een verblijf bekomen hebben in het kader van een duurzame relatie;
- onderdanen van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte;
- arbeidsmigranten met een arbeidskaart B;
- zelfstandigen in het bezit van een beroepskaart of die daarvan vrijgesteld zijn.

Het programma bestaat uit een primair en een secundair traject waarbij een volledig primair traject bestaat uit:

- een cursus maatschappelijke oriëntatie (in de contacttaal van de deelnemer);
- een cursus Nederlands;
- een individuele begeleiding naar tewerkstelling (loopbaanoriëntatie) - of een educatief traject;
- trajectbegeleiding.

Bij het afsluiten van het primaire traject worden de dossiers overgedragen naar de reguliere partners die het secundaire traject opvolgen.

Vanuit de vaststelling dat er heel wat noden zijn aan inburgering (personen die reeds langer dan 1 jaar in Brussel verblijven) zal onderzocht worden of, binnen de grenzen van de budgettaire mogelijkheden, de cursussen kunnen worden opengesteld voor een ruimer allochtoon publiek (bv. voor laaggeschoolde vrouwen die in het kader van gezinshereniging pas echt contact hebben met de samenleving eens hun kinderen ingeschreven worden in de basisschool).

Concrete acties:

- **Herbekijken van inburgering in verhouding tot de bestaande structuren;**

- **Wordt onderzocht:**

* **aanpassing van het aanbod aan de specifiek Brusselse situatie, en dit in overleg met Vlaanderen;**

* **de samenwerking met lokale overheden.**

DEEL III. PARTNERS IN HET BELEID

1. Partners op basis van het Minderhedendecreet

In het decreet inzake het Vlaams beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden van 28 april 1998, kortweg het Minderhedendecreet genoemd, worden zowel de structurele ondersteuning van het minderhedenbeleid, de organisatie en opdrachten van de categoriale sector (de integratiecentra) en de betrokkenheid van de doelgroepen via het Forum van organisaties van etnische minderheden, vervat. Zoals reeds vermeld situeert het diversiteitsbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) inzake etnisch-culturele minderheden zich binnen dit decreet, maar wordt ook aanvullend gewerkt.

Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel

Sinds 1 januari 2000 ondersteunt en coördineert het Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel (R.I.C.F.B.) en haar lokale steunpunten in uitvoering van het decreet het minderhedenbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dit in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Artikel 19§1 stelt dat het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad als een provincie wordt beschouwd en dat de term gemeentebestuur dient vervangen te worden door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC). Dit houdt in dat de VGC een overeenkomst dient af te sluiten met het R.I.C.F.B. Hiertoe werd een nieuwe overeenkomst afgesloten tussen het College van de VGC (collegebesluit nr 02/272 van 18 juli 2002) en het R.I.C.F.B. In deze samenwerkingsovereenkomst wordt het meerjarenplan enerzijds en de acties van de VGC met betrekking tot het minderhedenbeleid verder op elkaar afgestemd.

In het meerjarenplan 2003-2008 van het Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel (R.I.C.F.B) worden vijf strategische doelstellingen omschreven:

1. Er wordt door de bevoegde overheden in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest werk gemaakt van een intercultureel en gelijke kansenbeleid, een onthaalbeleid ten aanzien van nieuwe doelgroepen, een inburgeringsbeleid ten aanzien van nieuwkomers en een kwaliteitsvol opvangbeleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden met een precair statuut of zonder verblijfsstatuut.
2. De reguliere diensten, maatschappelijke instellingen en voorzieningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest streven naar een aanvaardbare toegankelijke, kwaliteitsvolle en deskundige dienstverlening
3. Het bevorderen van de emancipatie, participatie, inspraak en zelfredzaamheid van etnisch-culturele minderheden met het oog op een verhoogde individuele en gemeenschapsvormende kracht, waardoor zij tijdens elke levensfase voldoende ontwikkelingskansen en keuzemogelijkheden hebben om op elk domein deel te nemen aan het maatschappelijk leven.
4. Autochtone en allochtone Brusselaars gaan gezamenlijk vanuit een zelfde gelijkberechtiging in open dialoog werken aan een duurzaam beleid van interculturele diversiteit en een meertaligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
5. Het Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel (RICFB) vervult een draaischijffunctie ten aanzien van etnisch-culturele minderheden en ten aanzien van het beleid en speelt een belangrijke rol in het implementatie van het minderhedenbeleid in het Brussels hoofdstedelijk gewest.

Forum van Etnisch-Culturele Minderheden – Brussels Platform

Het Forum van Etnisch-culturele Minderheden is een koepel van verenigingen van etnisch-culturele minderheden, dit zijn allochtonen, vluchtelingen en woonwagenbewoners. Gedragen door de basis van het verenigingsleven, vervult het Forum het woordvoerderschap van deze groepen. Het Forum ontwikkelt gezamenlijke visies en standpunten en is de gesprekspartner voor de overheid voor alle materies die de etnisch-culturele minderheden aanbelangen in Vlaanderen en Brussel.

Er wordt gewerkt via thematische werkgroepen waarin de visie, de standpunten en de (beleids)voorstellen van het Forum ontwikkeld worden. Deze standpunten worden via overlegmomenten bij het beleid (vertegenwoordiging in inspraakorganen, overleg met ministers of hun medewerkers,...) en via de media bekendgemaakt en verdedigd.

Om de maximale inbreng vanuit de basis te verzekeren organiseert het Forum om de twee jaar een 'Open Forum Dag', waarop de ontwikkelde visie en de standpunten worden voorgelegd en naar nieuwe suggesties en ideeën wordt gepeild. Rond sommige thema's wordt projectmatig gewerkt.

Sinds juni 2003 bestaat het Brussels Platform van allochtone verenigingen. Dit wil eigenlijk een soort van "mini-Forum" voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn, vanuit de vaststelling dat de specifieke situatie in deze regio een aparte benadering verdient. Het Platform wil een overlegorgaan zijn van de verenigingen van etnisch-culturele minderheden in Brussel, waar visies en standpunten worden ontwikkeld over thema's die voor de minderheden relevant zijn.

Van hieruit is het de bedoeling om aan beleidsbeïnvloeding te doen en via het Forum adviezen en voorstellen te formuleren, in de eerste plaats voor wat betreft het beleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (en meer bepaald het College), maar ook wat betreft het beleid van de Vlaamse Gemeenschap. Het Forum kan met deze adviezen en voorstellen rechtstreeks beleidsverantwoordelijken aanspreken, alsook de brede samenleving.

De doelstellingen zijn hetzelfde als het Forum, maar vertaald naar de Brusselse situatie:

- 1. Overleg en communicatie op gang brengen tussen verenigingen van etnisch-culturele minderheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
- 2. Visies en standpunten ontwikkelen m.b.t. aangelegenheden die de etnisch-culturele minderheden aanbelangen op alle maatschappelijke terreinen**
- 3. Uitdragen en verdedigen van de ontwikkelde visies en standpunten t.a.v. de overheid en de brede samenleving**

Aanvullend beleid

De Vlaamse Gemeenschapscommissie voert een aanvullend subsidiebeleid voor woonwagengewoners, Roma, vluchtelingen en mensen zonder wettig verblijf.

Concrete acties:

- **Opvolging en uitvoering van het meerjarenplan 2003-2008 van het Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel (R.I.C.F.B);**
- **Afstemming van het meerjarenplan van het R.I.C.F.B. enerzijds en het nieuwe minderhedenbeleidsplan van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) anderzijds, in het kader van de aanpassing van de conventie van de R.I.C.F.B. met de Vlaamse Gemeenschap;**
- **Erkennen van het Brussels Platform als gesprekspartner in het kader van belangenbehartiging van verenigingen van etnisch-culturele minderheden;**
- **Verdere uitbouw van het Brussels Platform;**
- **Verderzetten van het aanvullend subsidiebeleid voor woonwagengewoners, Roma, vluchtelingen en mensen zonder wettig verblijf;**
- **De VGC wil een pleitbezorger zijn van een gecoördineerde aanpak tussen diensten, organisaties en instellingen die noodhulp verstrekken in het Brussels hoofdstedelijk gewest.**

2. Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers

De praktische uitvoering van het inburgeringsbeleid (zie hoger) werd door de VGC toevertrouwd aan de vzw BON, het Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers. Deze vereniging realiseert haar doel via een vierdelige missie:

- de vereniging functioneert als onthaalbureau voor het werkgebied Brussel-hoofdstad en is als dusdanig verantwoordelijk voor de organisatie van inburgeringstrajecten voor nieuwkomers zoals bepaald in het inburgeringsdecreet van de Vlaamse Gemeenschap;
- de vereniging coördineert, stuurt, faciliteert en ondersteunt de uitvoering van het inburgeringsprogramma;
- de vereniging heeft een adviserende rol ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake inburgering en onthaal van nieuwkomers;
- de vereniging vormt het discussieplatform inzake het onthaal van nieuwkomers in het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad en gaat hiervoor in overleg met andere overheden.

3. Verenigingen van etnische-culturele minderheden (zelforganisaties)

Verenigingen van etnisch-culturele minderheden dragen bij tot zelfredzaamheid, integratie, participatie en emancipatie van allochtone burgers binnen onze samenleving.

Daar staat tegenover dat deze verenigingen net als andere verenigingen tot het brede middenveld behoren. Zij hebben vier belangrijke maatschappelijke taken:

- a) Een sociale opdracht: zij verenigen mensen, bieden kansen op emancipatie en dragen op deze wijze bij tot maatschappelijke betrokkenheid en sociale cohesie;
- b) Een democratische opdracht: zij informeren en sensibiliseren mensen en geven mensen de mogelijkheid om geïnformeerd keuzes te maken;
- c) Een politieke opdracht: zij geven mensen ook effectief invloed op het beleid door de stem van hun leden te vertolken naar het beleid;
- d) Een culturele opdracht: zij bieden mensen kansen tot ontmoeting, zelfontplooiing en creatie door het aanbieden van en doorverwijzen naar het vrijetijdsaanbod.

Eenzijds kunnen de verenigingen dus hun leden, hun achterban informeren over de maatschappij waarin zij leven en kunnen verenigingen hun leden sterker maken om zelf een actieve rol op te nemen en te werken aan verbetering van hun eigen situatie.

Anderzijds kunnen de verenigingen een belangrijke partner vormen voor de overheid: als deskundigen van de situatie van hun achterban kunnen zij het beleid advies geven en opkomen voor de belangen van hun leden.

Concrete acties:

- **Duidelijke evaluatie en definiëring van de rol van de zelforganisaties via gestructureerd overleg binnen beleid en administratie in het kader van het minderhedenbeleidsplan, inbedding in het reguliere beleid van de VGC en andere organisaties;**
- **Erkenning op lange termijn met duidelijk meetbare resultaten;**
- **Goede ondersteuning en monitoring vanuit de VGC.**

4. Andere partners

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) erkent het belang van een geïntegreerd beleid met samenhangende maatregelen op alle niveaus. Ze schrijft zich in in de evolutie van een louter doelgroepenbeleid naar een inclusief beleid en onderkent het belang van het Lokaal Sociaal Beleid en het Stedenfonds als instrument daarin. De VGC wil daarnaast samenwerken met verschillende bestuursniveau's:

- **de Vlaamse Gemeenschap**
- **het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
- **de gemeenten**
- **de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie**
- **de COCOF en andere Franstalige partners**
- **de Europese Unie**

Gezien om gevoegd te worden bij het collegebesluit nr. 05/150 van 28 april 2005 houdende de goedkeuring van de beleidsnota Etnisch-Culturele Minderheden.

De Collegenleden,

Brigitte GROUWELS

Pascal SMET

Guy VANHENGEL